

Natuurwaardenonderzoek

Bestemmingsplannen Amstel III Oost en Amstel III West

XXX Gemeente Amsterdam
Dienst Ruimtelijke Ordening
Beleidsteam Stad

Oktober 2012

Inhoud

1. Samenvatting en conclusies	3
2. Inleiding.....	4
3. Kaders	6
4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie.....	7
5. Gevolgen van de bestemmingsplannen: analyse van de effecten op flora en fauna	13
6. Consequenties natuurwetgeving en ontheffing Flora- en faunawet	14
7. Conclusies en aanbevelingen	18

1. Samenvatting en conclusies

Voor Amstel III worden twee nieuwe bestemmingsplannen voorbereid. Een voor het oostelijk deel, Amstel III Oost, en een voor het westelijk deel, Amstel III West. Eerstgenoemd bestemmingsplan is gericht op consolidatie van de bestaande en uitgegeven kantorenvorraad. Daarnaast voorziet dit plan in nieuwe functies, die flexibel kunnen worden ingezet om bestaand kantoorvolume te laten mengen en transformeren en waarmee voorts – zij het in bepaalde mate – het bestaande programma in een geringe mate kan worden uitgebreid. Voor het oostelijk deel beoogt het nieuwe bestemmingsplan een multifunctioneel werkgebied, waar in de verdere toekomst mogelijk wonen aan kan worden toegevoegd. Het tweede genoemde bestemmingsplan is gericht op behoud en intensivering van de bestaande bedrijvigheid en – in bepaalde mate – menging met nieuwe functies. Het westelijk deel blijft voornamelijk bedrijventerrein met toevoeging van een aantal nieuwe functies die de bedrijvigheid niet in de weg mogen staan.

In dit natuurwaardenonderzoek is nagegaan of er vanuit de natuurwetgeving consequenties zijn voor de uitvoering van de beide bestemmingsplannen.

Er zijn in de nabijheid van de plangebieden Amstel III geen Natura2000-gebieden. Gezien de afstand tot deze gebieden en de aard van de ontwikkelingen die de bestemmingsplannen mogelijk maken, worden geen negatieve effecten op deze Natura2000 gebieden verwacht.

Voor het gebied Amstel III gaat het vooral om soortbescherming, of te wel: de Flora- en faunawet. In de plangebieden komt een aantal beschermde soorten voor. Er moet rekening worden gehouden met verblijfplaatsen van vleermuizen en mussen, nesten van (roof)vogels en groeiplaatsen van orchideeën.

Het is niet uitgesloten dat er vleermuizen in gebouwen verblijven. Bij sloop of grootschalige ingrijpen aan gebouwen dient – als bij toetsing door een deskundig ecooloog het gebouw daarvoor geschikt lijkt - nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen uitgevoerd te worden. Als er vleermuizen worden aangetroffen moet er voor alternatieve verblijven worden gezorgd en moeten er bij de werkzaamheden maatregelen worden getroffen om deze dieren niet te schaden. De maatregelen kunnen in de vorm van een ontheffingsaanvraag aan het ministerie van EL&I worden voorgelegd. Als de maatregelen als voldoende worden beoordeeld dan geeft het ministerie toestemming in de vorm van een 'positieve afwijzing'.

In 2012 is er vanwege een projectinitiatief op de locatie Paalbergweg 9-11 onderzoek gedaan naar verblijfplaatsen van vleermuizen. Deze zijn daar niet aangetroffen. Een procedure in verband met een ontheffingsaanvraag was aldus voor deze locatie niet noodzakelijk.

Voor de broedvogels die in het plangebied voorkomen geldt dat de nesten tijdens de broedperiode beschermd zijn en daarbuiten niet. Bij werkzaamheden dienen de nesten van vogels ontzien te worden. Dat kan goed door de planning van de werkzaamheden op aanwezige broedvogels aan te passen. Bij het verwijderen van hagen en dichte struiken moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van groepen huismussen. En bij het verwijderen van bosplantsoen moet rekening worden gehouden met nesten van roofvogels. Verblijfplaatsen van huismussen en nesten van roofvogels zijn ook buiten het broedseizoen door de Flora- en faunawet beschermd.

Bij werkzaamheden op braakliggende terreinen dient het terrein voorafgaand gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van rietorchissen. Indien aanwezig, kan gebruik worden gemaakt van de gedragscode van de Gemeente Amsterdam. Dan is een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet niet nodig.

2. Inleiding

Het project

In beide plangebieden zijn nu vrijwel alleen kantoor- en bedrijfsfuncties toegestaan. In het nieuwe bestemmingsplan voor het oostelijk deel wordt naast consolidering van de uitgegeven kantorenvoorraad, ten behoeve van functiemenging, ruimte gegeven aan andere functies, zoals bijvoorbeeld horeca, lokaal gerichte detailhandel, maatschappelijke functies als religie-, bijeenkomsten, dienstverlening, onderwijs- en sportvoorzieningen. Deze functies kunnen in de plaats komen van bestaand kantorenvolume, waarmee transformatie kan plaatsvinden, maar voorzien – zij het in bepaalde mate – ook in een geringe uitbreiding van het totale volume. In het bestemmingsplan voor het westelijk deel wordt de bestaande bedrijfsfunctie in stand gehouden met ruimte voor uitbreiding en intensivering. Ook in dit deel van Amstel III wordt in bepaalde mate functiemenging mogelijk gemaakt door andere functies te introduceren. In deze natuurtoets wordt onderzocht welke consequenties er vanuit de natuurwetgeving kunnen zijn voor de uitvoering van beide bestemmingsplannen.

Werkwijze

Dit natuurwaardenonderzoek behandelt eerst de wettelijke- en beleidskaders. Daarna volgt een beschrijving van de plangebieden en de omliggende gebieden, met een inventarisatie van de soorten die er voorkomen dan wel verwacht kunnen worden. Vervolgens worden de mogelijke effecten van ingrepen op de aanwezige gebieden en soorten beschreven. Tenslotte wordt beoordeeld of er omstandigheden zijn, waarbij maatregelen nodig zijn of een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet aangevraagd moet worden en onder welke voorwaarden een ontheffing naar alle waarschijnlijkheid verkregen kan worden.

Eerder onderzoek

Gegevens over het voorkomen van soorten worden sinds 1990 bijgehouden in de 'Ecologische Atlas Amsterdam'. De grotere groengebieden worden regelmatig geïnteriseerd, ook in de directe omgeving van de Gemeente Amsterdam. De soortgroepen waarvan de gegevens worden bijgehouden zijn: zoogdieren; broedvogels; reptielen; amfibieën; vissen; kreeftachtigen; dagvlinders; sprinkhanen; krekels en libellen. Locaties van roepende rugstreeppadden worden elk jaar in kaart gebracht. In 2004 en 2005 zijn alle kolonies huismussen in de openbare ruimte van Amsterdam geïnteriseerd. In 2009 is er in opdracht van het projectbureau Zuidoostlob een 'Quick scan natuur, ecologie en landschap Amstel III' van de bestemmingsplangebieden Amstel III gemaakt. Daarvoor is in 2006 ook een onderzoek naar de natuurwaarden gedaan.

Mark Kuiper van onderzoeksbureau Natuurbeleven heeft in 2008 op diverse plaatsen in Zuidoost onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van vleermuizen. Het plangebied is toen al fietsend doorkruist.

Door Kuipers en Burger is in 2009 op vier plaatsen in Zuidoost onderzoek gedaan naar de vissenstand volgens de richtlijnen van de Kaderrichtlijn water. Eén van de uitgebreid bemonsterde locaties was Bullewijk (de Molenwetering).

In 2011 is op projectniveau een aantal natuurwaardenonderzoeken gedaan, waaronder voor: een projectgebied bij de Paalbergweg; een ontwikkeling bij het Atlashotel aan de Hoogoorddreef en een uitbreidingsplan voor het Decorcentrum aan de Kollenbergweg.

Voor een actuele inventarisatie ter voorbereiding op deze bestemmingsplannen zijn de plangebieden in Amstel III op 21 en 22 maart bezocht.

In hoofdstuk 4, waarin nader op de inventarisatie van gebieden en soorten wordt ingegaan, worden de resultaten van de actuele, als ook - voor zover relevant - de gegevens uit eerdere onderzoeken betrokken.

Weergave en begrenzing van de beide plangebieden Amstel III

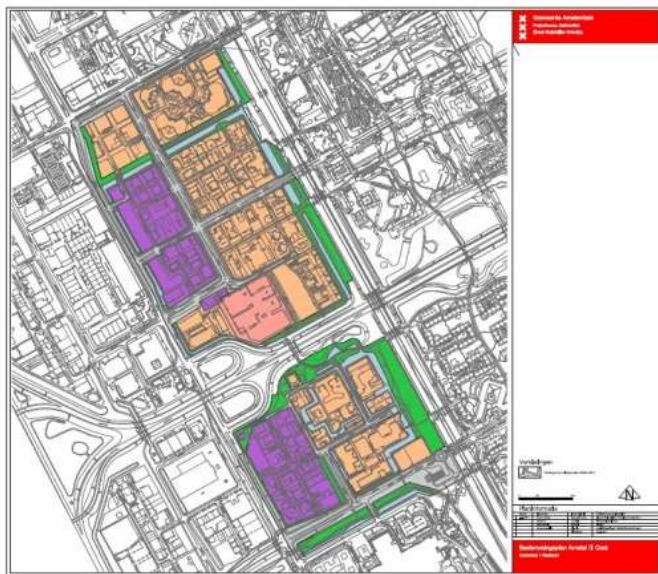

Fig. 1 Kaart Amstel III Oost

Fig. 2 Kaart 1 Amstel III West

Fig. 3 Kaart 2 Amstel III West

3. Kaders

Wettelijke kaders	
Natuurbeschermingswet (1998) - Natura-2000 (Gebiedsbescherming)	Onder de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) zijn gebieden aangewezen die onderdeel uitmaken van de Europese ecologische hoofdstructuur, de Natura 2000 gebieden genaamd. Indien een ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt in of in de nabijheid van een Natura 2000 gebied moet worden onderzocht of de ontwikkeling de kwaliteit van het gebied kan verslechteren of verstoren. Indien het bestemmingsplan de kwaliteit van een Natura 2000 gebied kan verslechteren of verstoren dient er een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet te worden aangevraagd.
Flora- en faunawet en gedragscode (soortbescherming)	In april 2002 is de Flora- en faunawet (Ffwet) van kracht geworden. Op grond van deze wet zijn vrijwel alle in het wild en van nature in Nederland voorkomende dieren, beschermd. De Ffwet bevat verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, hollen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfsplaatsen. Bij vrijwel alle ingrepen moet met door Flora- en faunawet beschermde soorten rekening worden gehouden. De beschermde soorten zijn met behulp van tabellen onderverdeeld in verschillende niveaus van bescherming. Voor het bestemmingsplan moet inzichtelijk worden gemaakt voor welke soorten er mogelijk ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd en onder welke voorwaarden deze naar alle waarschijnlijkheid verkregen zal worden. In Amsterdam is er sinds 2009 een gedragscode Flora- en faunawet voor het zorgvuldig handelen bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer en onderhoud. De gedragscode is van toepassing op alle plannen en projecten die in opdracht van of door de gemeente Amsterdam worden voorbereid en uitgevoerd. Met deze gedragscode is een ontheffingsaanvraag voor een aantal soorten niet nodig.
Beleidskaders	
Ecologische Hoofdstructuur (landelijk en provinciaal beleid)	Voor heel Nederland zijn natuurgebieden met verbindingszones vastgelegd. Dit noemen we de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een belangrijk middel om de hoofddoelstelling van het natuurbeleid te bereiken: natuur en landschap behouden, versterken en ontwikkelen, als essentiële bijdrage aan een leefbaar Nederland en een duurzame samenleving. De EHS moet er onder meer toe bijdragen dat afspraken over het behoud en het herstel van biodiversiteit worden nagekomen. Na realisatie is de structuur uiteindelijk grensoverschrijdend, zodat diersoorten zich vrij kunnen bewegen en vermengen over Europa. Bij kwantitatieve of kwalitatieve aantasting van de EHS dient gecompenseerd te worden volgens in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgelegde regels.
Hoofdgroenstructuur (Amsterdams beleid)	In de structuurvisie van Amsterdam 2040 (vastgesteld in 2011) is de hoofdgroenstructuur opgenomen. Voor functiewijzigingen, die buiten de vastgelegde kaders vallen moet advies worden gevraagd aan de Technische Advies Commissie Hoofdgroenstructuur. Eventuele wijzigingen kunnen aan de Gemeenteraad worden voorgelegd.
Ecologische structuur (Amsterdams beleid)	De "Structuurvisie 2040" is verder uitgewerkt in een ecologische visie. Deze is in juli 2012 door de Gemeenteraad vastgesteld. De bijbehorende kaart laat de ecologische structuur zien, zoals die door dieren wordt gebruikt. In de structuur is een aantal knelpunten onderkend. De ambitie is om deze barrières voor dieren weg te nemen. Het uitgangspunt van het beleid is dat plannen niet mogen leiden tot verzwakking van de ecologische structuur die in deze visie staat omschreven, bijvoorbeeld doordat er extra barrières ontstaan.
Rode lijstsoorten (landelijk beleid)	Eens per tien jaar worden er Rode lijsten opgesteld. Hierop komen soorten die om verschillende redenen sterk in aantal achteruitgaan. Voor het Ministerie van LNV zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Het Ministerie stimuleert dat bij bescherming en beheer van gebieden rekening wordt gehouden met de Rode-lijst-soorten, en dat zo nodig en zo mogelijk aanvullende soortgerichte maatregelen zullen worden genomen.

4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie

Omgeving plangebieden

Aan de westkant van de A2 ligt het gebied Amstelland met agrarische en recreatieve functies. De polder Nieuwe Bullewijk wordt nog deels voor landbouw gebruikt. De Oudekerkerplas heeft een recreatieve functie. In de verkeersslussen van knooppunt Holendrecht broeden zilvermeeuwen en kleine mantelmeeuwen. Aan de zuidkant bevindt zich het AMC, met op het zuidelijk deel van het terrein een robuust bosplantsoen. Ten zuiden van het AMC ligt het natuur- en recreatiegebied De Hoge Dijk. Ten noorden van het plangebied liggen de sportvelden van de Toekomst, nog verder noordelijk bevinden zich volkstuintuinen en het bedrijventerrein Amstel Businesspark Zuid.

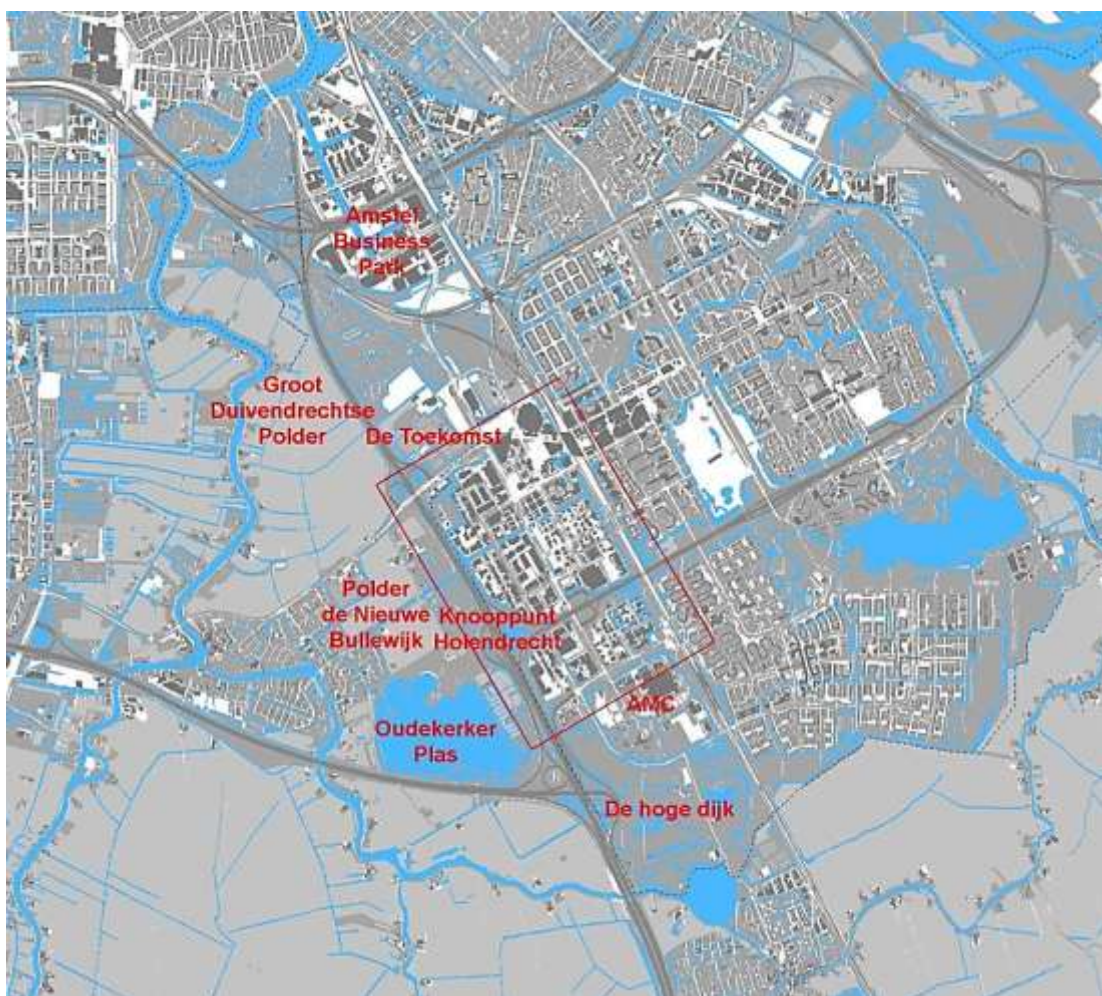

Fig. 4 Omgeving plangebied

Binnen de plangebieden

De plangebieden Amstel III worden voornamelijk voor bedrijven en kantoren gebruikt. In het zuidelijk deel is een strook ingericht voor fast food. Er liggen nog enkele kavels braak.

In het westelijke deel van Amstel III (ten westen van de Muntbergweg / Holterbergweg) zijn over het algemeen niet al te grote bedrijven te vinden. Het is een overwegend stenig gebied met bedrijven van maximaal twee verdiepingen hoog; er is een flinke parkeerplaats en er staat een hek er omheen. Het groen in de openbare ruimte is zeer beperkt, de straatbomen zijn gering van omvang. Op sommige terreinen staan struiken en hagen, geschikt als nestplaats voor tuinvogels. Een belangrijke groene structuur is de Molenwetering met aan weerszijden bomen langs de A2, vooral aan de kant van Amstel III staan flinke bomen. In het noordwestelijk deel van het westelijk plangebied bevindt zich een flink stuk bosplantsoen.

In het oostelijke deel van Amstel III (tussen Muntbergweg / Holterbergweg en de spoorlijn) zijn vooral gebouwen met een kantoorfunctie te vinden. Een uitzondering hierop is IKEA. Veel gebouwen zijn tot 30 meter hoog en solitair geplaatst. Ook in dit deel zijn er nog braakliggende kavels. Hier is de spoor-/metrolijn met taluds en aangrenzend groen een belangrijke ecologische structuur. Vooral ten zuiden van de Gaasperdammerweg is de strook breed, met bosplantsoen, oude bomen en op het talud van de spoorbaan dichte begroeiing met ruigte, zoals braam. Tegen de sloot aan staat een rij wilgen.

Ecologische verbinding

De spoorbaan met taluds van de spoorlijn Amsterdam-Utrecht en in mindere mate de bermen met sloten van de A2 en de taluds van de Gaasperdammerweg vormen verbindingen met het buitengebied waarlangs grondgebonden dieren zich kunnen verplaatsen. Op de wat bredere delen kunnen trekkende soorten langer verblijven.

Inventarisatie: aangetroffen en verwachte soorten

Zoogdieren

In de bermen langs de infrastructuur in de plangebieden zitten op veel plaatsen konijnen: het gras is aantrekkelijk kort, de bodem is zandig en zeer geschikt om holen te graven. Vrijwel overal in het gebied zijn sporen van konijnen te vinden. Op veel plaatsen zijn sporen van mollen. Veldmuizen en bosmuizen zijn te verwachten. Vanuit de groene stroken langs de infrastructuur kunnen grotere zoogdieren als vos, wezel en egel de plangebieden bereiken. Buiten het groen langs de spoorbaan en langs de snelwegen (A2 en A9) is er echter geen leefgebied voor deze soorten in het plangebied.

Vleermuizen

Het plangebied als geheel is matig geschikt voor vleermuizen. Goed foerageergebied is beperkt aanwezig, de meeste gebouwen bieden geen mogelijkheid voor verblijfplaatsen. Het onderzoek van Mark Kuiper in 2008 geeft aan dat er weinig activiteit van vleermuizen in het plangebied is aangetroffen. Ook de resultaten van de vleermuisinventarisatie voor het Holendrecht Centre – er is daar betrekkelijk weinig activiteit van vleermuizen gezien – wijzen daar op.

Redelijk tot goed foerageergebied is alleen te vinden langs de infrastructuren (spoorbaan, snelwegen en sloot) en buiten de plangebieden, bijvoorbeeld in de volkstuinparken en op het terrein van het AMC. Er zijn gebouwen die in potentie geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De kans op zomerverblijfplaatsen is het grootst in gebouwen aan de rand van het plangebied. Winterverblijfplaatsen zijn goed mogelijk in betonnen massieve gebouwen. Het is dan ook niet helemaal uit te sluiten dat er zomer- winter- of kraamverblijfplaatsen in gebouwen zijn.

Er is ter voorbereiding op de bestemmingsplannen geen inventarisatie op alle gebouwen gedaan. Dat is ook niet nodig zolang nog geen concrete uitvoering en ingrepen staan gepland. Wel is in 2012 ter voorbereiding van een concreet initiatief, het Holendrecht Centre aan de Paalbergweg, onderzocht op het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen. Hier zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Amfibieën en vissen

Voor wat betreft het water van de Bullewijk kan uit het visonderzoek door Kuipers en Burger in 2009 het volgende worden geconcludeerd: de blankvoorn (94 %) is de meest voorkomende soort, gevolgd door baars en brasem. De visbiomassa is relatief hoog, maar bestaat voornamelijk uit algemene soorten. De vissamenstelling is typerend voor geïsoleerde ondiepe sloten. Het water had een redelijk goed doorzicht. Het is niet aannemelijk dat beschermde vissoorten als bittervoorn, rivierdonderpad, en kleine modderkruiper in de sloten van het plangebied voorkomen.

De rugstreeppad komt voor in Amstelland. In Amstel III zijn er nog nooit waarnemingen geweest. Met de A2 als barrière is de kans erg klein dat deze soort de plangebieden weet te bereiken. Alleen via een duiker onder de A2 ter hoogte van de Molenwetering zou hij het plangebied kunnen bereiken

Fig. 5 De westrand van het plangebied Amstel III West, zone langs A2 Amstel III West, zone langs A2

Broedvogels

Op de platte daken met grind broedt een aantal soorten vogels. Voor de koloniesoorten kleine mantelmeeuw en zilvermeeuw is knooppunt Holendrecht te klein geworden. Ze hebben een dependance gevestigd bij het ING-gebouw en bij de McDonald's, ter hoogte van de Muntbergweg aan de noordzijde van de A9. Verder is de scholekster een algemene broeder op de daken van de normaalgebouwen in Amstel III. De scholekster broedt niet in kolonies. Het is een vogel van het wad, maar broedt ook op weilanden en akkers, en op platte grinddaken van gebouwen op bedrijventerreinen. De scholekster wordt steeds vaker als broedvogel op het dak in Amsterdam waargenomen. In de struiken rond de gebouwen broeden algemene vogels van tuinen en parken, zoals lijster, heggemus, winterkoning en merel.

Fig. 6 Locatie met groep huismussen net buiten de plangebieden

Bij de horecacluster (Laplace, McDonalds) zit een groep huismussen. 5 tot 10 paar huismussen verschuilen zich in de dichte begroeiing, onder andere in de coniferen rond een leegstaand horecapand. Dit gebouw en de coniferen bevinden zich op het perceel Muntbergweg 14, dat buiten dit plangebied valt (plangebied bestemmingsplan Weguitbreiding Schiphol- Amsterdam-Almere).

Hiervandaan vliegen ze ook naar de hagen bij de McDonalds. Bij een stadsbrede inventarisatie in 2005/2006 zijn op meer plaatsen in Amstel III groepen huismussen aangetroffen. Op meerdere plaatsen in de plangebieden is geschikt groen aanwezig voor huismussen. Het is goed mogelijk dat zich hier in de nabije toekomst huismussen vestigen. De kans daarop is het grootst rond de horecacluster, omdat huismussen zich over kleine afstanden verspreiden. Ook in het noordwestelijke deel van het plangebied zijn geschikte locaties. (Zie Fig. 9 pagina 12).

In beide plangebieden broeden langs de waterpartijen watervogels, zoals: wilde eend; waterhoen en meerkoet.

In de hogere bomen langs de A2 broeden kraaien, eksters, houtduiven, etc. Hier zou ook een roofvogel als sperwer, boomvalk of buizerd kunnen nestelen. In het bosplantsoen aan de zuidkant langs het spoor waren twee paartjes grote bonte spechten actief. Net ten zuiden van het Holendrecht Centre broedde in 2012 een boomvalk.

De straatbomen in het plangebied zijn matig ontwikkeld, en over het algemeen alleen geschikt als nestelplaats voor houtduiven, en soms voor een ekster.

Fig. 7 Groepen huismussen (inventarisatie 2005/2006)

Flora

Braakliggende terreinen, onder aan taluds en onder aan de oevers van sloten zijn geschikte groeiplaatsen voor rietorchissen. Rietorchissen komen op veel plaatsen voor in stadsdeel Zuidoost en zijn ook wel waargenomen in Amstel III.

Fig. 8 Rietorchissen

Analyse

De beide plangebieden Amstel III Oost en Amstel III West worden in de huidige situatie vooral gebruikt voor kantoren en bedrijven, met bijbehorende ontsluitingen, erven en parkeervoorzieningen. Over het algemeen zijn de natuurwaarden beperkt. Bermen en groen langs infrastructuur in de vorm van spoorlijnen en wegen, zorgen voor kansen, maar leveren soms ook belemmeringen op voor vestigings- en verplaatsingsmogelijkheden van grondgebonden diersoorten.

Fig. 9 Bermen en groen langs de spoorlijn (oostkant plangebied Amstel III Oost)

Hoewel geschikt foerageergebied voor vleermuizen maar beperkt aanwezig is, valt niet uit te sluiten dat er vleermuizen in gebouwen verblijven. In gebouwen aan de rand van het plangebied, met groen in de nabijheid, is er een kans op zomerverblijfplaatsen. Massieve betonnen gebouwen zouden als winterverblijfplaats kunnen dienen. In principe kunnen voor vleermuizen vrijwel alle gebouwen in het plangebied als zomerverblijf dienen.

Er is één groep huismussen gezien bij de horecalocaties tussen Muntbergweg en Luttenbergweg, bij de noordelijke afslag van de Gaasperdammerweg. Enkele andere plaatsen in het gebied zijn geschikt als broedplaats voor huismussen.

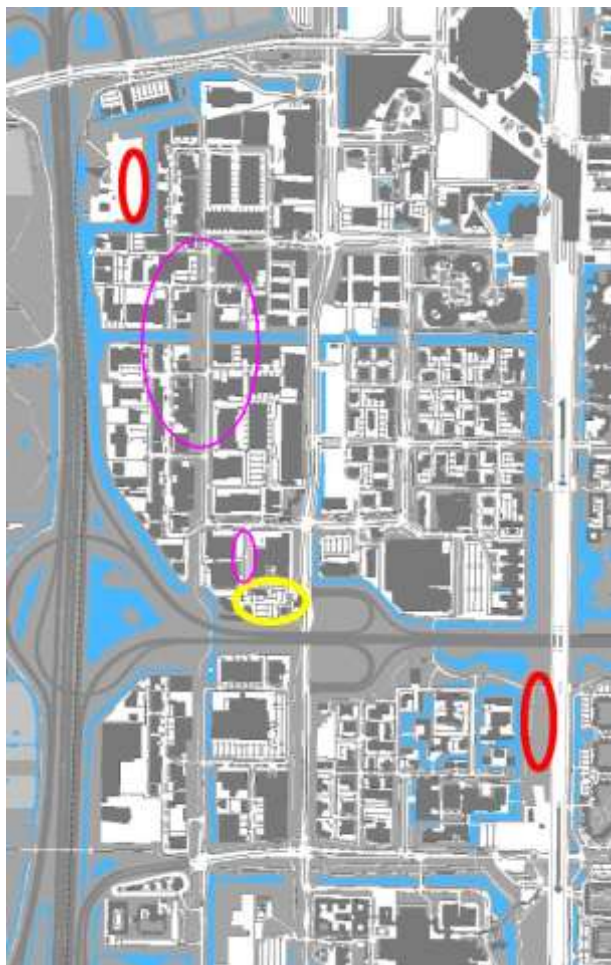

Fig. 10 Locatie groep huismussen en mogelijke locaties voor nesten roofvogels en huismussen
 Geel: groep huismussen
 Rood: bosplantsoen met een kans op nest sperwer, boomvalk of buizerd
 Paars: mogelijke locaties huismussen

Fig. 11 Mogelijke locaties vleermuizen
 Rood: gebouwen geschikt als verblijf voor vleermuizen
 Groen: goed foerageergebied voor vleermuizen

5. Gevolgen van de bestemmingsplannen: analyse van de effecten op flora en fauna

Het bestemmingsplan voor het westelijk deel laat nog wat uitbreiding en verdichting van bedrijfsfuncties, als ook functiewijzigingen naar meer gemengde functies, toe. Het bestemmingsplan voor het oostelijk deel conserveert de bestaande en uitgeven kantoorfunctie, laat daarbinnen andere functies toe en staat enige uitbreiding met andere functies toe.

De bestemmingsplannen voorzien niet in grootschalige nieuwe bebouwing of verhardingen op onbebouwde gronden. De plangebieden zijn hoofdzakelijk al bebouwd en ingericht met verhardingen en infrastructuur. De ingrepen zullen zich voornamelijk richten op transformatie binnen bestaande bebouwing. In het oostelijk deel wordt slechts in zeer geringe mate de mogelijkheid van oppervlakte uitbreiding geboden. In het westelijk deel is, voor zover fysiek nog mogelijk wel meer ruimte om verder te intensiveren. In de noordwestelijke hoek bevindt zich nog een kavel waar de bouwmogelijkheden van het huidige bestemmingsplan, die in het nieuwe bestemmingsplan behouden blijven nog maar beperkt zijn benut. Het onbebouwde deel is op dit moment groen en er staan hoge bomen, wat de plek potentieel geschikt maakt voor (roof)vogels (zie Fig. 10). Als op deze locatie van de bouwmogelijkheden gebruik wordt gemaakt is een nadere inventarisatie aandachtspunt.

De braakliggende kavels in het oostelijk deel kunnen op basis van het vigerende bestemmingsplan al bebouwd worden. De bestemmingsplannen voorzien voor deze kavels, waar vooralsnog geen concrete plannen voor zijn, wel in een bestemming met gemengde functies, maar staan geen bouwmogelijkheden toe. Deze terreinen zullen mogelijk wel voor een tijdelijke functie in gebruik kunnen worden gegeven, maar als daarvoor bebouwing moet worden opgericht zal daarvoor een afzonderlijke procedure doorlopen moeten worden, waarin eventuele natuurwaarden op dat moment opnieuw kunnen worden afgewogen. Op basis van de inventarisatie in dit rapport zal op dat moment in ieder geval een toets op de aanwezigheid van rietorchissen dienen plaats te vinden.

Een aantal in de inventarisatie beschreven belangrijke verbindingzones met groen en water, zoals de spoorzone, de Molenwetering, groen langs de Gaasperdammerweg worden in het bestemmingsplan expliciet als Groen en water bestemd. Binnen die bestemmingen wordt geen bebouwing toegestaan, zodat deze zones hun functie voor flora en fauna kunnen behouden.

Fig. 12 De Molenwetering

6. Consequenties natuurwetgeving en ontheffing Flora- en faunawet

Gebiedsbescherming

Fig. 13 Natura2000-gebieden

Het plan bevindt zich buiten de Speciale Beschermingszones. De Botshol en de Vechtplassen zijn de meest nabijgelegen Natura2000-gebieden (op 5, respectievelijk 10 kilometer van het plangebied). Negatieve effecten op deze gebieden worden niet verwacht. Amstelland maakt deel uit van de EHS (Ecologische Hoofdstructuur). Ook op deze natuurzone vallen, gezien de aard van de ontwikkelingen, geen negatieve effecten te verwachten.

Fig. 14 Hoofdgroenstructuur

In de beide plangebieden liggen geen gebieden die tot de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam (HGS) behoren. De dichtstbijzijnde gebieden buiten de plangebieden die tot de HGS behoren zijn: het Bijlmerpark, het Gaasperplaspark, De Hoge Dijk. Golfbaan De Hoge Dijk grenst vrijwel aan het plangebied. De andere gebieden liggen op ongeveer één kilometer afstand van de plangebieden. Negatieve effecten op deze groengebieden worden niet verwacht.

Fig. 15 Ecologische structuur Amsterdam

Binnen de plangebieden liggen groengebieden die tot de Ecologische structuur Amsterdam behoren. De spoorbaan met taluds is een structuur die door dieren gebruikt wordt. Het station Bijlmer onderbreekt deze structuur. Aangezien voor dit knelpunt zijn geen oplossingen voor handen zijn is dit als gegeven aanvaard en in het beleid dan ook niet als (op te lossen) knelpunt benoemd.

Ook de taluds van de Gaasperdammerweg (A9) en de A2 zijn ecologische verbindingen. Hierin bevindt zich wel een aantal benoemde knelpunten. Om de Amsterdamse ecologische structuur goed te laten functioneren, moeten de knelpunten worden aangepakt. Bij infrastructuur projecten kunnen de meeste knelpunten zonder veel meerkosten worden opgelost door bijvoorbeeld een ecopassage aan te leggen. In het plangebied betreft het een faunapassage bij de Muntbergweg ter hoogte van de zuidelijke afslag van de Gaasperdammerweg (71). En net buiten het plangebied zou een duiker onder de A2 van een faunarichel moeten worden voorzien (69).

Soortbescherming

Zoogdieren

Voor de grondgebonden zoogdieren: mol, konijn, haas, vos, veldmuis geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Flora- en faunawet (zie voor een uitleg blz. 17).

Vleermuizen

Gezien de nabijheid van geschikt foerageergebied is er een kans dat er vleermuizen in het plangebied verblijven in daarvoor geschikte gebouwen. Bij sloop of grootschalige renovatie is een check op de geschiktheid van de locatie en mogelijk aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen nodig.

Alle vleermuissoorten worden streng door de Flora- en faunawet beschermd (Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Dikwijls kan door een goede planning van de werkzaamheden en het treffen van mitigerende maatregelen een ontheffingsaanvraag worden voorkomen. Indien er wel een ontheffingsaanvraag nodig is zal naar alle waarschijnlijkheid worden verkregen als op de hieronder beschreven wijze wordt gehandeld.

Bij de voorbereiding van initiatieven en plannen dient de locatie en of het gebouw door een deskundig ecoloog gecheckt te worden op geschiktheid voor vleermuizen. Indien blijkt dat dat zo is, is nader onderzoek nodig volgens de stappen zoals hieronder kort beschreven (en uitgebreid in het vleermuizenprotocol).

Om de daadwerkelijke aanwezigheid van vleermuizen vast te stellen is er nader onderzoek nodig naar de volgende mogelijke verblijfplaatsen:

- zomerverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis in gebouwen;
- winterverblijfplaatsen gewone en ruige dwergvleermuis in gebouwen;
- kraamkolonies van gewone dwergvleermuizen in gebouwen;
- baltsplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis in gebouwen;
- het gebruik van het groen als foerageergebied door vleermuizen bij grootschalig ingrijpen in het groen langs spoorbaan of langs de A2.

Bij nader onderzoek van verblijfplaatsen moet het vleermuizenprotocol worden gevolgd. In de praktijk zal dit betekenen dat er minimaal vier keer per seizoen (van april tot half oktober) in de late avond of vroege ochtend gespecialiseerd onderzoek zal moeten worden gedaan met batdetectoren. Hoe het vleermuizenprotocol moet worden toegepast is te vinden op:

http://www.gegevensautoriteitnatuur.nl/files/vleermuisprotocol_2012_24_februari_2012-1.aspx (Er verschijnen regelmatig aangepaste protocollen).

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat er vaste verblijfplaatsen in de gebouwen zijn moet er volgens de Flora- en faunawet gehandeld worden. In de gedragscode van de Gemeente Amsterdam (http://www.amsterdam.nl/publish/pages/123284/gedragscode_flora_en_fauna_amsterdam_.pdf) staan hiervoor de richtlijnen. In grote lijnen komt dit neer op het voorkomen van schade aan vleermuizen bij sloopwerkzaamheden en het aanbrengen van vervangende voorzieningen in nieuwbouw.

Omdat er in dit stadium van het bestemmingsplan geen concrete plannen op korte termijn in uitvoering komen, is in het kader van de voorbereiding van deze bestemmingsplannen geen check en of nader onderzoek gedaan. De verplichting geldt echter evenzeer ook op het moment dat het initiatief tot uitvoering komt. Aangezien de procedure veel tijd in beslag neemt, is het zaak bij de eerste voorbereiding van initiatieven de check en nader onderzoek uit te zetten.

Broedvogels

Voor de meeste broedvogels geldt, dat de nesten gedurende de broedtijd zijn beschermd, maar daarbuiten niet. Ontheffing voor broedende vogels wordt niet verleend, omdat het in de regel goed mogelijk is om verontrusting in het broedseizoen te voorkomen. In de gedragscode van de Gemeente Amsterdam staat voor een aantal vogelsoorten een natuurkalender ; hieruit valt af te leiden in welke periode het beste gewerkt kan worden.

Verblijfplaatsen van huismussen en nestplaatsen van roofvogels worden anders beoordeeld. Deze soorten zijn ook buiten het broedseizoen beschermd.

De huismus is een in kolonies broedende soort. Meestal maakt hij gebruik van ruimtes onder dakpannen. Naast nestruiimte is dekking in de vorm van dichte gevelbegroeiing, bijvoorbeeld klimop (*Hedera helix*) of dichte struiken, bijvoorbeeld coniferen, nodig. Hierin kunnen de huismussen zich verbergen voor predatoren. Ten derde heeft de huismus voedsel nodig. Het gehele jaar door zaden en in het voorjaar insecten om de jongen mee te voeren. Bijvoeren in de winter door mensen draagt positief bij aan de instandhouding van de huismus.

Voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van de huismus is een ontheffing van Artikel 11 van de Flora- en faunawet nodig. Ontheffing kan alleen worden aangevraagd met een belang uit de Vogelrichtlijn. De mogelijkheden hiervoor zijn zeer beperkt.

Voor een kolonie huismussen moeten dan ook maatregelen worden getroffen om deze tijdens en na de werkzaamheden in stand te houden. Tijdens de werkzaamheden kan dit door een alternatieve biotoop aan te bieden. Na de voltooiing van de werkzaamheden zijn er maatregelen nodig om de biotoop voor de huismussen in de nieuwbouw in stand te houden.

In de soortenstandaard voor huismussen (te vinden op <http://www.hetInvloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/soortenstandaards>) is uitgebreid beschreven aan welke eisen maatregelen moeten voldoen.

Geadviseerd wordt om de maatregelen bij de ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet voor te leggen. Als deze als voldoende worden beoordeeld zal er een 'positieve afwijzing' volgen, waarin de ontheffingsaanvraag wordt afgewezen, omdat de noodzaak daarvoor ontbreekt. Ook hier is aan te bevelen om gezien de lange proceduretijd, bij de eerste voorbereiding van initiatieven de check en daaruit eventueel volgend nader onderzoek uit te zetten.

Er zijn twee locaties waar een roofvogel zou kunnen gaan broeden: het bos in het meest noordwestelijke deel van het plangebied, vlakbij de A2, en het bosplantsoen langs het spoor in het zuidoostelijke deel; in 2012 broedde er een boomvalk nabij station Holendrecht. De nesten van roofvogels zijn jaarrond beschermd. Bij het kappen van bomen is nader onderzoek naar de aanwezigheid van sperwer, boomvalk of buizerd noodzakelijk. Als blijkt dat er inderdaad roofvogels zijn dan volgt de procedure van ontheffingsaanvraag en bijbehorende inventarisatie van mogelijke maatregelen. Ook hier is aan te bevelen om gezien de lange proceduretijd, bij de eerste voorbereiding van initiatieven de check en daaruit eventueel volgend nader onderzoek uit te zetten.

Reptielen/amfibieën

Er is een zeer kleine kans op de komst van de rugstreeppad uit het nabijgelegen Amstelland. Mocht de rugstreeppad op een bouwkaavel worden aangetroffen dan is een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet nodig.

Flora

Bij de ingebruikname van braakliggende gronden of kavels moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van beschermde orchideeën (rietorchis). Rietorchissen worden door de Flora- en faunawet beschermd. Als bij werkzaamheden de gedragscode van de Gemeente Amsterdam (http://www.amsterdam.nl/publish/pages/123284/gedragscode_flora_en_fauna_amsterdam_.pdf) gevolgd wordt is een ontheffing van de Flora- en faunawet niet nodig. Ook hier is aan te bevelen om gezien de lange proceduretijd, bij de eerste voorbereiding van initiatieven de check en daaruit eventueel volgend nader onderzoek uit te zetten.

Zorgplicht

Voor alle soorten, ook niet-beschermd, geldt bij voorbereiding en uitvoering van werkzaamheden de zorgplicht. Dat betekent dat door zorgvuldig te werken zoveel mogelijk schade aan diersoorten moet worden voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld door bij de planning en bij de uitvoering van werkzaamheden rekening te houden met de aanwezige soorten. Hierbij is extra aandacht vereist voor konijnen; deze vluchten weg in holen en kunnen bij werkzaamheden onder het zand bedolven raken.

7. Conclusies

Conclusies

De natuurwaarden in het plangebied zijn beperkt. Deze zijn voornamelijk gebonden aan de infrastructuur: de taluds van de A2 en die van de spoorbaan. In de begroeiing van de taluds en de oevers van de sloten langs spoorbaan en snelweg kunnen dieren dekking vinden. Deze gebieden maken dan ook deel uit van de Ecologische structuur van Amsterdam. Het uitgangspunt van het beleid is om bestaande knelpunten in deze structuur op te heffen. Plannen mogen niet leiden tot verzwakking van de ecologische structuur.

In het plangebied kunnen een aantal beschermde soorten voorkomen:

- Orchideeën op braakliggende kavels;
- Er zijn broedvogels, waarbij groepen huismussen en nesten van roofvogels speciale aandacht verdienen, omdat de verblijfplaatsen van deze vogels ook buiten het broedseizoen door de Flora- en faunawet beschermd zijn;
- Het is niet uitgesloten dat er verblijfplaatsen van vleermuizen in een aantal gebouwen zijn. Slechts een beperkt aantal gebouwen is geschikt als vleermuisverblijfplaats.

Nader onderzoek bij ruimtelijke ingrepen

Sloop of renovatie gebouwen

Bij sloop of grootschalige renovatie van gebouwen is soms nader onderzoek naar vleermuizen nodig naar zomer- en winterverblijfplaatsen en mogelijk kraamkolonies. Vrijwel alle gebouwen kunnen als vleermuisverblijf dienen. De kans is het grootst bij gebouwen nabij een groenstructuur. Door een ter zake deskundige kan worden aangegeven of nader onderzoek noodzakelijk is. Dit onderzoek dient plaats te vinden volgens het vleermuizenprotocol. Hierbij moet rekening worden gehouden met een onderzoeksperiode van april tot september.

Verwijderen groen rond gebouwen

Indien er groenblijvende struiken (coniferen-, ligusterhagen) rond gebouwen staan is nader onderzoek naar verblijfplaatsen van huismussen nodig. In de soortenstandaard van De Dienst Regelingen voor huismussen staan de richtlijnen voor inventarisatie van huismussen. Voor dit onderzoek moet rekening worden gehouden met een onderzoeksperiode van april tot half juni.

Verwijderen bosplantsoen

Bij ingrepen in het bosplantsoen in het noordelijke deel (bij de A2) of in het zuidelijke deel (bij de spoorbaan) is nader onderzoek naar de functie als foerageergebied voor vleermuizen en mogelijke nestplaatsen van roofvogels (sperwer, boomvalk en buizerd). Hierbij moet rekening worden gehouden met een onderzoeksperiode van april tot september.

Ingebruikname braakliggende kavels

Bij het bebouwen van braakliggende kavels moet rekening worden gehouden met rietorchissen. In de maand juni kan worden vastgesteld of deze aanwezig zijn.